

CZU 027.52(478-25):364.4-053.2/.6=135.1

**BIBLIOTECA – SPAȚIU DE SPRIJIN
ȘI CREATIVITATE PENTRU COPII
ȘI ADOLESCENȚI. UN MODEL DE
COLABORARE DINTRE BIBLIOTECA
MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU”
ȘI CENTRUL COMUNITAR WEWORLD**

*Dr. Mariana HARJEVSCHI,
director general, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*

Rezumat: În perioada ianuarie-iulie 2025, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a desfășurat un amplu program de activități pentru copii și adolescenți, realizat în parteneriat cu organizația internațională WeWorld. Prin acest proiect, au fost reabilitate cinci spații din cadrul Bibliotecii Centrale, transformate ulterior în spații de activități psihosociale, logopedice, educative și recreative. Proiectul a inclus ateliere creative, robotică, sesiuni de consiliere individuală și de grup, tabere pentru adolescenți, inclusiv implicarea în Programul estival „Provocarea verii”. Inițiativa a demonstrat impactul pe care bibliotecile îl pot avea în sprijinul dezvoltării emoționale și sociale a tinerilor, contribuind la coeziunea comunității.

Cuvinte-cheie: bibliotecă publică, utilizatori, incluziune, servicii psihosociale, logopedie, parteneriat, robotică, activități educative.

Abstract: Between January and July 2025, the “B.P. Hasdeu” Municipal Library implemented a comprehensive program of activities for children and adolescents, carried out in partnership with the international organization WeWorld. Through this project, five spaces within the Central Library were renovated and transformed into areas dedicated to psychosocial, speech therapy, educational, and recreational activities. The project included creative workshops, robotics sessions, individual and group counseling, youth camps, and participation in the summer program “Summer Challenge”. This initiative demonstrated the significant impact libraries can have in supporting the emotional and social development of young people, while contributing to community cohesion.

Keywords: public library, users, inclusion, psychosocial services, speech therapy, partnership, robotics, educational activities.

Introducere

Bibliotecile publice contemporane evoluează dincolo de funcția tradițională de împrumut și informare, devenind actori relevanți în asigurarea incluziunii sociale și a sprijinului comunitar [1]. Colaborările intersectoriale (în special, cu organizații neguvernamentale și actori internaționali) contribuie la diversificarea serviciilor și la adresarea directă a nevoilor comunității. Totodată, bibliotecile publice își extind misiunea lor și devin instituții esențiale în promovarea coeziunii sociale, sprijinului emoțional și echității educaționale. Potrivit Lidiei Kulikovski, biblioteca are „datoria morală de a include persoanele dezavantajate în procesele de informare, educație și cultură, pentru a reduce decalajele sociale și pentru a susține drepturile fundamentale ale copilului” [2]. Acest principiu ghidează și activitatea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, care a devenit, în 2025, parteneră a organizației internaționale WeWorld într-un proiect de amploare (cu o investiție de circa 2 milioane de lei), implementat în perioada ianuarie-iulie 2025, destinat sprijinirii copiilor și adolescenților aflați în situații de risc și de vulnerabilitate socială sau emoțională.

Contextul colaborării și obiectivele proiectului

WeWorld este o organizație activă în peste 25 de țări, cunoscută pentru intervențiile sale în domeniul protecției copilului, incluziunii și echității sociale. În contextul Republicii Moldova, organizația a acordat multiple proiecte de susținere diverselor instituții, inclusiv bibliotecilor (de exemplu: Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creanga”; Biblioteca Publică Tabani, r. Briceni). O atenție deosebită în cadrul proiectelor desfășurate a fost acordată copiilor afectați de sărăcie sau migrație (cum este cazul refugiaților din Ucraina).

Parteneriatul dintre WeWorld și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” s-a înscris într-o abordare strategică mai amplă de deschidere către colaborări internaționale cu mize sociale ridicate, pe care instituția a dezvoltat-o în ultimii ani. Astfel, având o experiență relevantă în proiecte desfășurate împreună cu organizații precum People in Need (susținerea Programului „Provocarea verii”), Terre des hommes (investiții în Biblioteca „N. Titulescu” și Biblioteca „M. Drăgan”), biblioteca a decis să extindă oferta educațională

prin servicii comunitare pentru copii afectați de migrație, expunere la violență, discriminare sau acces limitat la educație.

Aceste colaborări au permis consolidarea unui model local de intervenție integrată în bibliotecă, în care spațiul Bibliotecii Centrale a BM „B.P. Hasdeu” să devină loc de sprijin psihosocial, alfabetizare emoțională, dezvoltare a rezilienței și promovare a echității. Astfel, parteneriatul semnat cu WeWorld la 1 martie 2025 (și formalizat printr-un Memorandum de înțelegere) a reprezentat o continuare firească a acestei direcții de dezvoltare, având următoarele obiective: reabilitarea și echiparea a cinci spații din cadrul Bibliotecii Centrale; dezvoltarea și livrarea de servicii psihosociale, logopedice și educaționale; formarea unei echipe mixte pentru intervenții directe cu beneficiarii/utilizatorii; organizarea de activități recreative și tabere tematice; consolidarea echipei prin activități de coeziune și formare continuă.

Datorită acestui parteneriat, biblioteca a devenit un spațiu sigur și incluziv, care va oferi o gamă variată de servicii educaționale, recreative și de sprijin pentru sănătatea mintală și suport psihosocial (MHPSS). Aceste servicii, desfășurate în cele două spații recent renovate și echipate, au înregistrat o medie lunară de 450-500 de vizite, provenind de la circa 150 de beneficiari unici – copii și însoțitorii acestora.

În cadrul colaborării, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a găzduit echipa de profesioniști WeWorld direct în spațiile sale, ceea ce a facilitat o coordonare facilă și o comunicare constantă cu comunitatea. Educatorii WeWorld au contribuit semnificativ la dezvoltarea competențelor personalului bibliotecii (în special, în ceea ce privește abordările ludice și activitățile bazate pe joc), ceea ce a dus la revitalizarea echipei și la creșterea calității interacțiunii cu copiii și familiile.

Echipa multidisciplinară (alcătuită din educatori, psihologi și un logoped) a demonstrat un nivel înalt de profesionalism și adaptabilitate, oferind activități personalizate pentru nevoile emoționale, cognitive și sociale ale copiilor refugiați. Printre serviciile furnizate s-au evidențiat:

- ateliere creative și recreative, care au susținut preponderent bunăstarea emoțională și reziliența participanților (dedicate atât copiilor, cât și adulților);
- cursuri de robotică și alfabetizare digitală, ce au sprijinit incluziunea și dezvoltarea cognitivă (dedicate copiilor);

- sesiuni MHPSS individuale și de grup pentru copii și părinți, organizate atât cu prezență fizică, cât și online;
- instruirii de învățare a limbii române și engleze (atât pentru copii, cât și pentru seniori);
- evenimente comunitare și activități de conștientizare pe teme de protecția copilului, incluziune, parenting, igiena menstruală și sănătatea sexuală și reproductivă.

Dincolo de prestarea directă a serviciilor, acest parteneriat a demonstrat potențialul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” de a oferi soluții comunitare sustenabile pentru categoriile vulnerabile prin sinergia echipelor și a infrastructurii bibliotecii cu expertiza organizațiilor internaționale.

Activități implementate și profilul beneficiarilor

Beneficiarii direcți ai proiectului au fost peste 250 de copii și adolescenți, dintre care majoritatea proveneau din familii social-vulnerabile, afectate de sărăcie, instabilitate familială sau acces limitat la servicii educaționale; familii refugiate din Ucraina, stabilite temporar la Chișinău din cauza războiului din regiune; comunități marginalizate, cu oportunități reduse de integrare educațională și sprijin emoțional. Acești copii și adolescenți s-au alăturat cu regularitate activităților desfășurate în cadrul celor 5 spații reabilitate ale Bibliotecii Centrale, beneficiind de servicii specializate și activități educaționale adaptate nevoilor lor.

În perioada de implementare a proiectului, au fost oferite următoarele servicii și acțiuni:

a) sesiuni psihosociale și de logopedie

Acestea au inclus atât sesiuni individuale de consiliere psihologică, cât și ateliere de grup. Copiii au învățat să-și exprime emoțiile,

să gestioneze anxietatea, să vorbească despre traume sau pierderi, dar și să dezvolte empatie și reziliență. Activitățile au fost conduse de psihologi și facilitatori cu experiență, prin metode interactive precum desenul terapeutic, jocuri de rol, discuții ghidate sau povești terapeutice. Cele axate pe logopedie au fost dedicate copiilor cu dificultăți de pronunție, dislexie sau întârzieri în

vorbire (acest serviciu a avut un caracter individualizat). Într-un cadru prietenos, logopedul a lucrat cu fiecare copil pe exerciții de articulare, vocabular și ritm al vorbirii, folosind materiale vizuale, aplicații interactive și jocuri de cuvinte.

b) ateliere creative

Atelierele au stimulat imaginația, expresia liberă și încrederea personală. Activitățile au inclus desen, pictură, colaj, modelaj din plastilină etc., iar ulterior – realizarea de miniexpoziții. Copiii erau încurajați să exprime vizual gânduri, emoții sau dorințe, iar lucrările erau discutate în grupuri mici, încurajând comunicarea.

în grupuri mici, încurajând comunicarea.

c) sesiuni de robotică educațională

Aceste sesiuni au introdus copiii în gândirea algoritmică și colaborativă, folosind seturi „Lego. Spike” – roboți programabili și aplicații simple de codare vizuală. Activitățile s-au desfășurat în echipe mici și au implicat provocări precum construirea unui robot care să urmeze un traseu sau să execute comenzi simple.

Accentul a fost pus pe învățare prin joc, logică, planificare și lucru în echipă.

d) cluburi de lectură cu ateliere de creativitate

Acestea au combinat lectura cu dialogul și exprimarea emoțională. Copiii și adolescenții au explorat texte scurte, povești cu mesaj educativ sau povestiri inspirate din realitatea lor. Lectura era însoțită de discuții ghidate. Activitățile aveau și un rol terapeutic, mai ales pentru copiii refugiați, care astfel își puteau exprima (indirect) trăirile și înfrigorările.

și un rol terapeutic, mai ales pentru copiii refugiați, care astfel își puteau exprima (indirect) trăirile și înfrigorările.

e) proiecții de film

Filmele selectate au avut un caracter educativ, inspirațional sau recreativ, abordând teme precum prietenia, curajul, depășirea dificultăților, protecția mediului și respectul pentru diversitate.

Participanții au fost încurajați nu doar să vizioneze producțiile cinematografice, ci și să participe la discuții ghidate și activități interactive după proiecții. Astfel, experiența cinematografică a fost transformată într-un instrument de învățare nonformal, care a stimulat gândirea critică, exprimarea emoțiilor și dezvoltarea abilităților de comunicare.

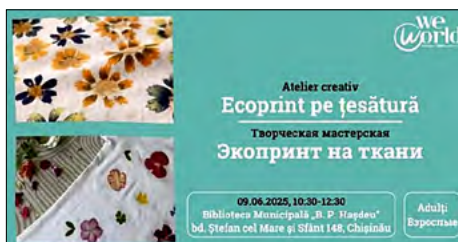
f) cursuri de limbă engleză

Acestea au avut ca obiectiv dezvoltarea competențelor lingvistice și culturale ale copiilor și adolescenților, mai ales ale celor proveniți din familii vulnerabile sau refugiate, care nu au acces constant la programe educaționale suplimentare.

Activitățile au fost structurate pe module interactive, adaptate vârstei și nivelului de cunoștințe al participanților, îmbinând înțelegerea și vorbirea limbii cu jocuri educative, dialoguri, cântece și activități creative. Aceste activități s-au desfășurat în cadrul câtorva filiale (Biblioteca „Hristo Botev”, Biblioteca „Târgu Mureș” etc.). Cursurile au fost intensive, fiind organizate în perioada mai-iunie 2025, având un format de tip față în față în una din filialele bibliotecii din Chișinău (timp de 2 ore și 15 minute).

Echipa WeWorld a fost integrată în activitatea instituțională a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, participând la evenimentele culturale, educaționale și de comunitate organizate de Biblioteca Centrală. Această implicare a facilitat schimbul de experiență între educatori și bibliotecari, a consolidat cooperarea interinstituțională și a contribuit la vizibilitatea și impactul activităților dedicate copiilor și adolescenților. Pe parcursul desfășurării proiectului, echipa WeWorld a reușit să se implice și în activități organizate de bibliotecă, precum:

– Programul estival „Provocarea verii”

Desfășurat pe parcursul lunilor iunie-iulie, Programul a propus o suită de activități estivale, adresate copiilor cu vârsta cuprinsă între 6 și 12 ani. Activitățile au inclus jocuri, miniconcursuri, ateliere de creație și proiecții de film educativ.

Participarea constantă a copiilor a demonstrat nevoia reală de activități gratuite, sigure și structurate în timpul vacanței de vară.

– *Tabăra de vară pentru adolescenți*

Aceasta a fost organizată timp de două săptămâni, reunind peste 30 de adolescenți. Programul a inclus jocuri de societate strategice, activități de teambuilding, dezbatere, reflecții personale și provocări de echipă. Adolescenții au învățat despre lucrul în grup, empatie, ascultare activă, exprimare liberă și asumarea unui rol într-o echipă. O parte din activități a avut și caracter formativ – educație pentru viață, orientare vocațională, explorarea emoțiilor și consolidarea identității.

Această abordare de colaborare a permis Bibliotecii Centrale să devină un spațiu incluziv și sigur, în care copiii și adolescenții nu doar că s-au simțit acceptați și înțeleși, dar și validați în procesul lor de dezvoltare emoțională, cognitivă și socială. Activitățile au fost atent adaptate vârstei, nivelului de dezvoltare și contextului social al fiecărui copil.

Reabilitarea spațiilor

În cadrul parteneriatului cu WeWorld, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a reabilitat și a modernizat mai multe spații dedicate copiilor și adolescenților, transformând biblioteca într-un mediu prietenos și adaptat nevoilor comunității. A fost amenajat un spațiu pentru ateliere creative și activități educative pentru copii, unul destinat ședințelor de logopedie și un altul pentru activități de robotică și consiliere psihosocială. Toate aceste spații sunt dotate cu tehnologii moderne și echipamente necesare desfășurării activităților, fiind totodată vizual adaptate publicului care va

beneficia de ele, astfel încât să ofere un cadru atractiv, funcțional și stimulant pentru dezvoltarea personală și socială.

Colaborare interinstituțională și echipă

Proiectul a fost coordonat de o echipă mixtă formată din șapte membri, care a reunit expertiza specialiștilor WeWorld și experiența bibliotecarilor de la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Din partea organizației internaționale au fost implicați cinci profesioniști – un psiholog, un logoped, un educator, un asistent social și un manager de proiect, fiecare având roluri bine definite în activitățile cu copiii și adolescenții. Lor li s-au alăturat bibliotecarii cu formare în servicii pentru copii și tineri care au adus experiența în interacțiunea cu utilizatorii și expertiza în gestionarea spațiilor comunitare. Pe parcursul proiectului, colaborarea dintre cei doi parteneri s-a consolidat

prin organizarea a două sesiuni de teambuilding, menite să dezvolte coeziunea echipei mixte, să favorizeze învățarea colaborativă și reflexivă și să stabilească mecanisme comune de planificare și implementare a activităților. Aceste întâlniri au permis nu doar o mai bună coordonare a activităților zilnice, ci și crearea unui climat de încredere reciprocă în lucrul cu copii aflați în situații vulnerabile.

În paralel, bibliotecarii au participat la sesiuni de instruire nonformală susținute de specialiștii WeWorld, dobândind competențe noi în lucrul cu grupuri vulnerabile,

în aplicarea unor abordări psihopedagogice centrate pe empatie și sprijin emoțional, inclusiv scrierea de proiecte și organizarea sesiunilor de lego-robotics. Acest proces de transfer de cunoștințe a avut un impact semnificativ asupra calității serviciilor oferite, contribuind la profesionalizarea personalului bibliotecii și la transformarea instituției într-un spațiu sigur și incluziv pentru toți beneficiarii.

Impact, extinderea colaborărilor și concluzii

Proiectul a generat un impact major asupra Bibliotecii Centrale, manifestat pe mai multe niveluri. La nivel individual, copiii participanți au beneficiat de sprijin emoțional consistent, au câștigat încredere în propriile capacități și au avut multiple oportunități de exprimare creativă și personală. Prin intermediul atelierelor, sesiunilor de consiliere și activităților ludice, aceștia și-au dezvoltat abilități socioemoționale esențiale, învățând să comunice, să gestioneze stresul și să se integreze armonios în comunitate.

La nivel instituțional, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și-a consolidat imaginea și funcția ca spațiu sigur, deschis și accesibil tuturor categoriilor de utilizatori, inclusiv celor aflați în situații de vulnerabilitate. În urma intervențiilor din cadrul proiectului, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a fost dotată cu un set complet de echipamente educaționale, printre care seturi de robotică LEGO, materiale pentru ateliere creative, mobilier adaptat și funcțional, inclusiv IDEA BOX – un set inovator din boxe cu resurse educaționale menite să susțină procesul de învățare prin joacă și explorare. Aceste dotări au permis continuarea și extinderea serviciilor educaționale oferite în spațiile reabilitate, contribuind la crearea unui mediu stimulant și prietenos pentru copii și adolescenți.

La nivel comunitar, impactul s-a reflectat în diminuarea izolării sociale a copiilor refugiați și a celor provenind din medii vulnerabile, prin facilitarea accesului lor la servicii specializate și activități de dezvoltare personală. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a devenit astfel un punct de referință pentru incluziune și sprijin comunitar, încurajând dialogul intercultural și coeziunea socială.

Colaborarea cu organizația WeWorld a reconfirmat, de asemenea, potențialul parteneriatelor internaționale de a amplifica capacitatea bibliotecii de a răspunde nevoilor complexe ale comunității. Această direcție strategică de colaborare cu actori internaționali specializați a fost cu atât mai relevantă în contextul actual, marcat

de mobilitate socială intensă, instabilitate regională și schimbări culturale profunde. Consolidarea acestor parteneriate nu doar a extins aria de acțiune a bibliotecii, dar a și contribuit la redefinirea identității noastre profesionale, aliniind-o la standardele internaționale de incluziune, echitate și responsabilitate socială.

Referințe bibliografice

1. KULIKOVSKI, Lidia. *Servicii de bibliotecă pentru persoanele dezavantajate: Istoric. Prezent. Tendințe: Studiu monografic*. Chișinău: S. n., 2004. 180 p. ISBN 9975-9505-5-8.
2. KULIKOVSKI, Lidia. *Accesul persoanelor dezavantajate la potențialul bibliotecilor: Manual pentru bibliotecari*. Chișinău: Epigraf, 2006. 288 p. ISBN 978-9975-924-85-6.
3. *WeWorld Annual Activity Report*. Online. Disponibil: <https://www.weworld.it/en/what-we-do/publications/annual-report-2024-2> [accesat 26.08.2025].

CZU [028:027.52(478-25)](=135.1)(100)=135.1

TABĂRA ONLINE „ACASĂ LA CHIȘINĂU” (EDIȚIA I)

*Maria BIVOL,
șef serviciu, Secția activitate editorială, BM „B.P. Hasdeu”*

Chișinăul, orașul de suflet al moldovenilor, un loc unde se împletesc tradiția și modernitatea, a devenit în vara anului 2025 un punct de reper cultural pentru copiii din diasporă. În data de 17 iulie 2025, capitala Republicii Moldova a sărbătorit 589 de ani de la prima atestare documentară, prilej cu care a fost organizată cea de-a V-a ediție a festivalului „Te salut, Chișinău!”, organizat de Primăria municipiului Chișinău.

În acest context, a fost lansată prima ediție a taberei online „Acasă la Chișinău”, desfășurată, între 14 și 26 iulie 2025, sub egida Direcției generale cultură și patrimoniu cultural a Consiliului municipal Chișinău și a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Tabăra a devenit o punte dintre 30 de copii din diasporă (cu vârste cuprinse între 6 și 12 ani) și rădăcinile lor culturale. Micii participanți din Franța, Germania, Italia, Marea Britanie, Spania și România au descoperit Chișinăul prin joc, creație și poveste, întărind legătura cu limba română și tradițiile moldovenești, dar și cu valorile europene fundamentale – diversitate, incluziune și solidaritate.